

2009BEM107 – Deel 2

Concept- Verslag van het vervolg de vergadering van de statencommissie Bestuur, Europa en Middelen van 7 september 2009 op 15 september 2009

Aanwezig:

H.R.A.L. Klein Kranenburg (CDA, voorzitter), J. Binnekamp (gedeputeerde), mw. M. Haak-Griffioen (gedeputeerde), dr. F.H. Barneveld Binkhuysen (VVD), dr. Bisschop (SGP), mw.drs. W.A. Bodewitz (PvdD), mw. P. Doornenbal-van der Vlist (CDA), drs. P.W. Duquesnoy (SP), mw.mr. K. Fokker (PvdA), C.J. van Kranenburg MA (ChristenUnie), J.W.R. van Lunteren (VVD), drs. B. Nugteren (GroenLinks), mw. A.M.A. Pennarts-Pouw (GroenLinks), P.C. Pollmann (PvdA), drs. T.G.P.M. Ruijs (CDA), ir. T. Snyders (Mooi Utrecht), mw.drs. J.C.M. Versteeg (D66)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R.J. Poort (adjunctgriffier), mw. W. Voorneman-Rijkers (verslag)

Afwezig:

mr. J.M. Buiting (CDA), ing. D. Kiliç (PvdA), mw. Y. Smit (VVD), drs. R.E. de Vries (D66)

---

1. Opening

De voorzitter heropent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

2. Mededelingen

- De voorzitter deelt mede dat zich voor het onderwerp Provinciale Huisvesting een inspreker heeft aangemeld.
- De heer Nugteren deelt, vooruitlopende op het punt Huisvesting, mede GS vorige week schriftelijk te hebben verzocht bepaalde gegevens openbaar te maken. Hem is gemeld dat die gegevens vandaag zouden voor verstrekt; hij heeft deze tot nu toe echter niet ontvangen, hetgeen hij betreurt.
- Mevrouw Haak deelt mede het verzoek een extra opgave toe te voegen aan het opgaveprofiel Bestuurskrachtmeting Randstad Provincies te hebben voorgelegd aan de Visitatiecommissie. De Visitatiecommissie zegt een afgewogen opgaveprofiel te hebben opgesteld, waarmee een goed beeld kan worden gegeven van de bestuurskracht van de provincie Utrecht. Het opnemen van een extra opgave leidt in de visie van de Visitatiecommissie daarom niet tot versterking van het onderzoek. Indien toch een extra opgave wordt toegevoegd, schat de Visitatiecommissie de kosten in op ca € 5000 extra. Daarbij wijst de Visitatiecommissie erop, dat de tijd krap bemeten is en welke effecten een extra inspanning zal hebben. GS hebben vastgesteld dat de Visitatiecommissie daarmee niet aangeeft, dat een extra opgave niet mogelijk is. Gelet op het feit dat aan de Staten de ruimte is geboden een extra opgave te doen, willen GS daarop positief reageren. Dat betekent dat een gewijzigd Statenvoorstel tegemoet kan worden gezien, waarin de desbetreffende opgave is meegenomen.

7. Instrument Bestuurskrachtmeting

De heer Versteeg licht toe de commissie aan de hand van een powerpoint presentatie te zullen informeren over het instrument, de verschillende aspecten daarvan, ervaringen met het instrument en landelijke ontwikkelingen ter zake. De handout van de presentatie is als bijlage bij het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De heer Barneveld Binkhuysen memoreert dat in de presentatie wordt aangegeven dat de bestuurskrachtmeting een balans is tussen willen en kunnen. Terzijde merkt spreker op van mening te zijn dat hieraan ook 'moeten' zou moeten worden toegevoegd gelet op de decentralisatie van overheid naar gemeenten.

Geïnformeerd wordt of de bestuurskrachtmeting een specifiek in de provincie Utrecht of ook een landelijk toegepast instrument betreft. Indien het laatste het geval is, wordt geïnformeerd naar de ontwikkelingen elders.

De heer Versteeg antwoordt dat het geen landelijk- maar een provinciaal instrument is. Het is een vorm van zelfevaluatie. Het instrument wordt wel nagenoeg op dezelfde manier toegepast in Gelderland. Er zijn verschillende methodieken, maar richting de gemeenten staat centraal dat er wel overeenstemming is over een globale rolverdeling van de gemeenten. Het is vervolgens per uitvoering bepalend hoe een gemeente functioneert. Een objectief beeld over wat de meetlat moet zijn voor de gemeente bestaat niet. Het doel van het instrument is dat er primair bij diegene die het instrument toepast een discussie op gang wordt gebracht om de kwaliteit van het functioneren, in dit geval van een gemeente, te verbeteren.

Landelijk is in het kader van het opstellen van het kwaliteitskader Bestuurskrachtonderzoek door het Rijk, IPO en VNG voorzichtig aangegeven dat geen keurslijf van een methodiek wordt voorgestaan. Het gaat om een bepaalde doelstelling. Er worden naar verwachting wel enkele minimumeisen gesteld aan de meting, maar het voorschrijven van een bepaalde methodiek is niet te verwachten.

Mevrouw Doornenbal informeert of gemeenten op basis van een willekeurige meting onderling kunnen worden vergeleken. Ter illustratie vestigt zij de aandacht op Utrecht ZuidWest. Een viertal gemeenten heeft het provinciale instrument ingezet voor de bestuurskrachtmeting; een vijfde gemeente heeft daarvoor een eigen instrument gehanteerd.

De heer Versteeg stelt voorop, dat een bestuurskrachtmeting niet is bedoeld om een onderlinge vergelijking te maken. Het doel is te beoordelen hoe de gemeente functioneert, gegeven de lokale ambities, de inzet van het ambtelijk apparaat en het bestuur. Het regionale perspectief is wel belangrijk, omdat een gemeente ook een verantwoordelijkheid heeft voor de regio en daaraan een bijdrage zal moeten leveren.

Indien een eenduidige methodiek is gehanteerd, kan naar elkaar worden gekeken in de zin van het uitwisselen van informatie met het doel het functioneren te verbeteren.

De methodiek die Oudewater heeft gehanteerd kan deels worden vertaald naar de provinciale methodiek. Geconstateerd zou kunnen worden op welke vier rollen, die de provincie Utrecht hanteert, deze gemeente functioneert en waar de verbeterpunten zitten.

Mevrouw Doornenbal memoreert dat er in het kader van een kwaliteitsmeting vier verbeterstrategieën zijn (consolideren, investeren, samenwerken, fuseren). De gemeenteraad neemt het besluit over de te volgen verbeterstrategie. Geïnformeerd wordt of GS tot een andere conclusie kunnen komen en in dat geval actie kunnen ondernemen richting de desbetreffende gemeente.

De heer Versteeg licht toe dat, indien de bestuurskrachtmeting in regionaal verband wordt gedaan, iedere gemeente een rapport krijgt. De bedoeling is dat het rapport vervolgens in het openbaar wordt behandeld, zodat partijen kennis kunnen nemen van elkaars functioneren. In de provinciale methodiek worden de desbetreffende overheden uitgenodigd voor een dergelijk debat. De rol van de provincie daarin is in eerste instantie bij de strategische slotsessie kennis te nemen van de wijze waarop de gemeenten met de inhoud van het rapport omgaan en welke verbeterpunten daadwerkelijk worden opgepakt en na te gaan op welke wijze de provincie een gemeente daarbij kan helpen. De bestuurskrachtmeting wordt op vrijwillige basis uitgevoerd, maar is niet vrijblijvend.

De heer Duquesnoy informeert of een combinatie van verbeterstrategieën mogelijk is, bv. investeren in lokale gemeenschapscontacten en samenwerken op dienstverleningsverband. De heer Versteeg antwoordt dat de verbeterstrategieën zowel in de presentatie als in de methodiek vrij statisch zijn. De ervaring is dat vaak sprake is van een combinatie van verschillende strategieën. Hoe dat wordt bepaald is in eerste instantie aan de gemeenteraad en ter zake van de samenwerking is bepalend dat ook de beoogde partners dat willen delen.

Mevrouw Versteeg vestigt de aandacht op het vernieuwd beleidskader gemeentelijke herindeling, dat vaak wordt verward met het beleidskader kwaliteitsmeting. Geïnformeerd wordt of het beleidskader gemeentelijke herindeling inmiddels definitief is. Daarin staan nl. 6 criteria genoemd, die wat D66 betreft ook verband houden met de wijze waarop naar de voorliggende stellingen wordt gekeken.

De heer Versteeg licht toe dat het landelijk Beleidskader gemeentelijk herindeling geen vertaling heeft naar de verbeterstrategieën en het instrument kwaliteitsmetingen. Duidelijk wordt aangegeven dat dit twee verschillende wegen zijn. Bij het presenteren van de provinciale methodiek bij gemeenteraden, commissies en B&W heeft spreker gemerkt dat het provinciale instrument vaak wordt gezien als een automatische opstap naar schaalvergroting/herindeling, hetgeen niet het geval is.

Mevrouw Fokker merkt op dat, indien een gemeente onder financieel toezicht komt, ook een aantal zaken moet veranderen. Zij informeert hoe zich dat verhoudt tot dit instrument.

De heer Versteeg antwoordt dat de financiële positie van een gemeente een onderdeel is dat wordt meegenomen in de kwaliteitsmeting, met name in de 4^e rol (vernieuwende organisatie). Indien daaruit blijkt dat de financiële positie van een gemeente zwak is, zal dat niet nieuw zijn voor de provincie en zullen in het kader van het financieel toezicht al gesprekken worden gevoerd over verbeterstrategieën. De meest vergaande vorm is art. 12.

De voorzitter stelt vervolgens de stellingen aan de orde.

Mevrouw Pennarts vestigt de aandacht op de vrijwillige deelname aan een kwaliteitsmeting. Een kwaliteitsmeting wordt niet opgelegd; een gemeente moet zelf het initiatief nemen. Er wordt steeds benadrukt, dat een kwaliteitsmeting geen logische opstap is naar een gemeentelijke herindeling. Geïnformeerd wordt hoe vaak sprake is van een kwaliteitsmeting waarbij er geen link is gelegd met een herindeling, of dat het voorkomt dat een gemeente een kwaliteitsmeting doet waarbij helemaal geen herindelingvraag aan de orde is, of die zelfs bij een herindelingvraag vanwege de kwaliteitsmeting ontsnappen aan een dreigende herindeling. Vrijwillige deelname aan een kwaliteitsmeting acht GroenLinks een enigszins utopische zaak. Zij meent dat op het moment een kwaliteitsmeting moet worden gedaan van bovenaf twijfels bestaan over de kwaliteit van een bestuur van een gemeente.

De voorzitter informeert naar de mening van GroenLinks in relatie tot de laatste alinea van de toelichting bij stelling 1.

Mevrouw Pennarts antwoordt het, uitgaande van haar gevoel dat een kwaliteitsmeting aan de orde is indien een mogelijke herindeling aan de orde is, onacceptabel te achten dat in een regio van vijf gemeenten vier gemeenten een kwaliteitsmeting uitvoeren en één gemeente niet. In dat geval lijkt haar iets meer dwang vanuit de provincie geoorloofd.

De heer Snyders deelt mede die mening niet te delen.

Mevrouw Versteeg sluit zich aan bij het gevoel van GroenLinks. Voorts merkt spreekster met betrekking tot stelling 1 op dat de meeste herindelingopgaven die van onderaf moeten komen vaak niet de beste zijn. Indien blijkt dat een gemeente de voorzieningen onvoldoende goed

aan burgers kan aanbieden, dan wel financieel het een en ander niet goed is, of de samenhang en het evenwicht in een regio niet goed is, of er planologische ruimtebehoefte vraagstukken liggen, dan kan D66 zich goed voorstellen dat de deelname aan de kwaliteitsmeting niet op vrijwillige basis geschiedt. De provincie zou daarin een sturende rol moeten kunnen hebben. De vraag is in hoeverre de provincie een kwaliteitsmeting kan opleggen.

De heer Bisschop geeft aan nog geen uitgesproken mening te hebben over stelling 1. Bij de SGP staat de gemeentelijke autonomie hoog in het vaandel. De provinciale toezichthoudende taak over het gemeentelijk bestuur wordt geaccepteerd, m.n. als het gaat over het financieel beleid. Toezicht op het financieel beleid van een gemeente is echter maar één fragment van de totale bestuurlijke opgave die gemeenten hebben. De SGP pleit er, met behoud van de gemeentelijke autonomie, voor dit instrument meer in verplichtende zin door de provincie te laten hanteren als een instrument om te bepalen of niet alleen de financiën op orde zijn, maar of de hele bestuurlijke taak van de gemeente op orde is. In de visie van de SGP dient dit losgekoppeld te worden van fusiedwang. Indien de gehanteerde criteria voldoende helder worden gedefinieerd, leidt dat in de visie van de SGP tot een van de vier geschetste verbeterstrategieën waarover de gemeente uiteindelijk weer zelf moet beslissen. De provincie moet niet in de bevoegdheid van de gemeente willen treden, maar moet wel haar taak als toezichthouder op de lagere overheden kunnen waarmaken.

De heer Van Kranenburg merkt op dat het niet zozeer gaat om of het vrijwillig dan wel verplicht is, maar dat een gemeente de waarde van een dergelijk instrument gaat inzien. De ChristenUnie gelooft in het instrument kwaliteitsmeting. In de visie van spreker zou het een soort gewoonte moeten zijn dat gemeenten zichzelf een keer in de zoveel tijd tegen het licht houden, waarbij de provinciale methodiek uitermate dienstig zou kunnen zijn. Een en ander dient losgekoppeld te worden van welk gevolg dan ook, maar in ieder geval van een herindelingvraag die er nu automatisch aan wordt gekoppeld.

De heer Barneveld Binkhuysen sluit zich aan bij het betoog van de ChristenUnie. In de visie van de VVD kan het voor gemeenten aantrekkelijk zijn een keer in de zoveel tijd een kwaliteitsmeting te ondergaan, op grond waarvan zij de eigen gemeente kunnen vermarkten; dat is anders dan in het kader van herindeling.

De heer Ruys deelt mede, dat de lijn die door de ChristenUnie en de VVD wordt geschetst ook het CDA aanspreekt. Het is goed indien gemeenten zichzelf regelmatig ijken en herijken. Geïnformeerd wordt wie bepaalt of een gemeente al dan niet mag deelnemen aan een kwaliteitsmeting. Ter illustratie: in een regio willen drie gemeenten dat vier gemeenten meedoen aan een kwaliteitsmeting; de vierde gemeente wil, dat een vijfde gemeente meedoet. In de visie van het CDA zou de vijfde gemeente de kans moeten krijgen al dan niet deel te nemen aan de kwaliteitsmeting.

Desgevraagd door mevrouw Versteeg antwoordt spreker er vanuit te gaan, dat sprake is van een integer provinciaal instrument en dat op het moment dat de kwaliteitsmeting wordt ingegaan daarmee niet wordt toegewerkt naar een bepaalde oplossing. Indien herindeling echter een gevolg kan zijn van de kwaliteitsmeting, is spreker van mening dat alle relevante samenwerkingen dus ook van de vijfde gemeente zichtbaar moet zijn.

Mevrouw Versteeg hoort van verschillende kanten, dat een kwaliteitsmeting niet moet worden gekoppeld aan een herindelingvraag. In de visie van D66 vraagt een kwaliteitsmeting om actie als daaruit blijkt dat er meer moet gebeuren. Richting gemeenten moet de provincie daarin transparant zijn.

Mevrouw Pennarts merkt op, dat GroenLinks er geen voorstander van is indien de kwaliteitsmeting een soort service instrument i.c. ISO-normering wordt. Een kwaliteitsmeting is een meting van de kwaliteit; een middel van reflectie van een gemeente op het eigen functioneren dat op een bepaald moment kan worden gebruikt. Een moment waarop een gemeente naar verwachting ook zelf denkt op de langere termijn op onderdelen misschien niet meer te kunnen voldoen aan haar taak.

De heer Barneveld Binkhuysen is van mening dat het instrument een keer in de vier jaar zou kunnen worden uitgevoerd als visitatie van een professioneel bestuur. Indien dit objectief wordt bekeken is daarop in zijn visie niets tegen.

De heer Bisschop sluit zich aan bij het betoog van de VVD. Met name in Utrecht ZuidOost is zichtbaar, dat het instrument ook als zodanig kan werken. De kwaliteitsmeting heeft niet geleid tot de dwingende conclusie dat er gefuseerd moet worden, maar wel dat er samengewerkt of geïnvesteerd moet worden. Indien het op die wijze wordt gebruikt, is sprake van een professioneel instrument om als professioneel bestuur die kwaliteit te leveren die een lokale overheid ook moet leveren. Indien het instrument goed wordt ingezet, kan het in de visie van de SGP zelfs fusies voorkomen, omdat een samenwerking tot stand wordt gebracht vanuit kracht en niet vanuit zwakte.

De heer Van Kranenburg merkt op dat een ISO-normering verbetering van kwaliteit tot doel heeft. Het gaat erom dat een organisatie zich een spiegel voorhoudt en daaraan primair intern consequenties verbindt. Indien een aantal gemeenten bij elkaar ligt en op basis van een aantal kwaliteitsmetingen constateert dat op onderdelen een verbeterslag moet worden gemaakt, zou een conclusie kunnen zijn om te gaan samenwerken.

De heer Duquesnoy onderschrijft, dat de kwaliteitsmeting een spiegel kan zijn voor de organisatie zelf. In de visie van de SP komt de kwaliteitsmeting eerst; dan is het een vrijwillige deelname van onderaf.

Mevrouw Bodewitz acht het van belang dat regelmatig een kwaliteitsmeting plaatsvindt. Indien tot een verplichting wordt overgegaan, moet het met regelmaat plaatsvinden en niet vanuit de gedachte tot een herindeling. Het gaat erom dat een gemeente werkt aan verbetering en daarvoor kan een kwaliteitsmeting als instrument goed werken.

Mevrouw Pennarts merkt op niet te hebben aangegeven dat een kwaliteitsmeting per definitie een herindeling betreft. GroenLinks staat op het standpunt dat een kwaliteitsmeting wordt uitgevoerd om een gemeente grondig te analyseren. In de visie van GroenLinks is een kwaliteitsmeting niet vrijblijvend en zouden aan het resultaat conclusies moeten worden verbonden.

De heer Van Lunteren merkt op dat het instrument ook vanuit de positieve benadering kan worden gezien. Indien wordt afgesproken dat alle gemeenten het instrument kwaliteitsmeting uitvoeren, kunnen gemeenten daaruit vervolgens ook benchmarken en eigen verbetertrajecten inzetten. De bestuurskrachtmeting heeft in dat geval een verplichtend karakter in de zin dat alle gemeenten het instrument uitvoeren.

De heer Van Kranenburg voegt hieraan toe dat hieraan geen bestuurlijke ontwikkeling in welke vorm dan ook gekoppeld dient te worden.

Mevrouw Pennarts verwacht dat, indien de provincie naar aanleiding van die meting twijfelt aan de bestuurskracht van een gemeente, gezocht zal worden naar een ander instrument om in de richting te komen van andere vormen van besturen.

De heer Snyders staat op het standpunt dat in dit kader sprake zou moeten zijn van twee gescheiden processen. Enerzijds kijken hoe een gemeente functioneert en anderzijds of daaruit een gemeenschappelijk beeld kan voortkomen binnen een gemeente of verschillende gemeenten over mogelijke verbetertrajecten.

Mevrouw Versteeg staat op het standpunt dat in het kader van dit instrument niet alleen naar de gemeente an sich moet worden gekeken, maar in samenhang met de planologische ruimtebehoefte.

Mevrouw Fokker is van mening dat, indien de bestuurskrachtmeting goed wordt uitgevoerd, eruit naar voren zal komen wat de verbeterstrategieën moeten zijn. Zij verwacht dat daarbij ook op lange termijn wordt gekeken.

Mevrouw Haak memoreert dat GS en de Staten over dit onderwerp met elkaar in discussie zijn; wat dat betreft gaat het ook om luisteren en passen krachtige statements daar in principe niet in.

Diverse keren is gezegd dat de kwaliteitsmeting een instrument van de provincie is. Dat is feitelijk de hamvraag. Zij ziet het niet zozeer als het instrument van de provincie maar van de gemeente. Daar zit sterk de waarde in van de vrijwilligheid. De vrijwilligheid betekent dat steeds besluiten van de gemeenteraden nodig zijn. Dat is niet het geval, indien de provincie het oplegt. Op dat moment licht de provincie een organisatie door en is geen sprake van vrijwilligheid, omdat de provincie op dat moment de organisatie doorlicht en daaruit komt, gehoord hebbende de organisatie, een rapportage voort.

Ter zake van het voorliggende instrument acht spreekster juist het proces van vrijwilligheid sterk. Het is iets van de gemeente zelf, dat de provincie faciliteert, waarbij iedere keer een volgende stap wordt gezet die in haar visie dan ook wel moet worden gezet. De provincie moet het proces bewaken.

De heer Van Kranenburg pleit ervoor vrijwilligheid te wijzigen in normaliteit.

De heer Barneveld Binkhuysen resumeert dat aangegeven wordt dat het een instrument van de gemeente is. Indien dat het geval is, is de vraag waarop dit onderwerp dan thans wordt bediscussieerd.

Mevrouw Haak licht toe dat het doel van de gedachtewisseling over dit punt is dat zij de commissie thans informeert over haar ervaring met het instrument zodat hier een conclusie kan worden getrokken. Haar ervaring is dat de vrijwilligheid van enorme waarde is in het hele proces, omdat het betekent dat de desbetreffende gemeente er ook heel actief mee bezig is en het niet over zich laat komen.

Mevrouw Doornenbal heeft het gevoel dat, indien thans met gemeenten wordt gesproken over kwaliteitsmetingen, het direct is gekoppeld aan de herindelingsdiscussie. Op het moment dat aan alle gemeenten wordt gevraagd de krachtmeting te doen, is die discussie niet meer aanwezig en zullen er meer gemeenten voor kiezen de kwaliteitsmeting te doen, omdat het in het eigen belang is in de zin van het professionaliseren van het bestuur.

De heer Bisschop steunt het betoog van het CDA. Het gaat over de meting van de bestuurskracht. Daar is iedereen bij gebaat. Spreker begrijpt de voorkeur van gedeputeerde Haak voor de vrijwillige participatie van gemeenten. De vraag is echter of die gemeenten, die de kwaliteitsmeting het meest nodig hebben niet juist het eerst een terugtrekkende beweging zullen maken en het blokkeren. Daar zijn ook voorbeelden van te noemen.

Mevrouw Pennarts is geen voorstander van een periodieke kwaliteitsmeting van alle gemeenten. In haar visie is in dat geval sprake van een omgekeerde methodiek. In haar visie zal een kwaliteitsmeting, ondanks dat het wellicht vrijwillig is, nooit vrijblijvend zijn. Mevrouw Doornenbal heeft uit de presentatie ook begrepen, dat de kwaliteitsmeting niet vrijblijvend is. Op basis van het resultaat worden de actiepunten besproken en hoe de verbeter slag kan worden gemaakt. Alle gemeenten zullen met behulp van het instrument kritisch naar zichzelf kijken ter zake van de kwaliteit die wordt geleverd op bestuurlijk niveau. Dat is winst.

Mevrouw Pennarts staat op het standpunt dat gemeenten ieder jaar kritisch naar hun eigen functioneren en hun kwaliteit kijken. De kwaliteitsmeting heeft een heel andere functie.

Mevrouw Versteeg informeert in aansluiting op de vraag van de VVD of de provincie kan besluiten dit het instrument dwingend op te leggen.

Volgens mevrouw Haak kan de provincie gemeenten niet dwingen de kwaliteitsmeting uit te voeren. De provincie kan wel, zoals in het voorliggende stuk ook wordt voorgesteld, iedere vier à vijf jaar een ronde door de provincie maken waarbij zij gemeenten dringend adviseren om aan de kwaliteitsmeting deel te nemen.

De voorzitter sluit de discussie af met de conclusie, dat over het instrument verschillende politieke visies blijven bestaan. Dit onderwerp komt te zijner tijd terug.

3. Provinciale Huisvesting

Ter vergadering wordt een aanvullende notitie uitgereikt, waarvoor de voorzitter een korte leespaauze inlast.

Voorts deelt spreker mede dat ten aanzien van dit onderwerp een drietal stukken is binnengekomen, te weten een brief van de Stichting Bloeyendael en twee brieven van de OR; deze stukken zijn per mail toegezonden en liggen heden tevens op de desks.

Hij geeft vervolgens het woord aan de inspreker, de heer Rennen van de Stichting Bloeyendael.

De heer Rennen leest namens de Stichting Bloeyendael een tekst voor. Deze tekst is als bijlage bij het verslag gevoegd. Kortheidshalve zij verwezen naar de inhoud.

Desgevraagd door de heer Snyders, licht spreker toe dat in het voorliggende voorstel niet wordt gepreludeerd op een mogelijke bestemmingswijziging en verhoging van de opbrengst. Het gaat de Stichting Bloeyendael er met name om dat zij als partner aan het proces van bespreking wil deelnemen. De Stichting betreurt dat dit proces al in gang is gezet en dringt erop aan dat zij daarbij thans zo snel mogelijk wordt betrokken.

Nadat de voorzitter heeft vastgesteld dat er geen vragen meer zijn bedankt hij de vertegenwoordiging namens de Stichting Bloeyendael voor hun komst en inbreng. Alvorens de inhoud van het voorliggende voorstel ter bespreking aan de orde te stellen, deelt spreker mede dat gedeputeerde Binnekamp de commissie verzoekt zich ten aanzien van het inbouwpakket niet uit te laten over bedragen, met het oog op de aanbestedingsprocedure, die nog moet plaatsvinden.

De heer Nugteren memoreert te hebben gevraagd om openbaarheid van de gegevens met betrekking tot de overige kapitaallasten, w.o. het in- en verbouwpakket. Geantwoord wordt, dat er nog aanbestedingen zijn te doen. Spreker plaatst een kanttekening bij de vraag of dit een houdbare juridische stelling is, omdat de provincie permanent aanbestedingen doet binnen vastgestelde financiële kaders. De consequentie van deze benadering is dat de financiële

kaders niet in het openbaar kunnen worden vastgesteld, hetgeen een directe aantasting van het budgetrecht is. Spreker heeft geïnformeerd naar juridische mogelijkheden om dit af te dwingen; deze zijn aanwezig. Dit loopt echter via de WOB en neemt dermate veel tijd in beslag dat de besluitvorming over dit onderwerp eerder plaatsvindt dan GS zou moeten antwoorden. Het vorenstaande zou echter kunnen betekenen dat hierover, nadat er al besluiten zijn genomen, alsnog een kwestie kan ontstaan. Het gaat GroenLinks in deze met name om de controleerbaarheid. Controleerbaarheid is meer dan kennis hebben van een getal. Het is de mogelijkheid om in het openbaar over de gegevens van gedachten te wisselen, de gegevens te toetsen op juistheid en daarvoor eventueel advies in te winnen. Al die mogelijkheden zijn de Staten thans ontnomen, hetgeen spreker ziet als een aantasting van de positie van de Staten. Spreker verzoekt GS nogmaals met klem de gegevens wel openbaar te maken, opdat er een fatsoenlijke discussie over het totaalpakket en de totale kapitaallasten kan plaatsvinden. De heer Van Lunteren is van mening, dat het budgetrecht van de Staten niet wordt aangetast. Over de kapitaallasten kan wel worden gesproken, omdat PS die jaarlijks beschikbaar stellen. GS zullen binnen dat bedrag moeten opereren. Dat bedrag is opgebouwd uit onderdelen, waarvan de Staten vertrouwelijk kennis hebben kunnen nemen. In openbaarheid kan derhalve met elkaar worden gediscussieerd over de vraag of de Staten de jaarlasten al dan niet willen verhogen. De achtergrondinformatie, om op dat punt tot een goede beoordeling te komen, is vertrouwelijk beschikbaar.

De heer Nugteren merkt op, dat de kapitaallasten niet helder in de jaarlasten zijn verwerkt. Er staat voor € 5,6 miljoen per jaar voor de komende 40 jaar aan kapitaallasten. Thans ligt € 80 miljoen voor. Dit betekent, dat een hoeveelheid kapitaallasten nog niet is toegelicht of is benoemd. Voorts merkt spreker op dat controleerbaarheid wat anders is dan het scannen van een cijfer en daarover in vertrouwelijkheid met elkaar kunnen praten. De Staten moeten in openbaarheid kunnen toetsen of de cijfers kloppen. Daarbij moeten zij zich desgewenst kunnen laten adviseren over de ramingen. Die mogelijkheid is niet aanwezig.

De heer Binnekamp zet uiteen, dat GS uitvoerig over dit punt hebben gesproken en aan het thans voorliggende voorstel vasthouden in verband met de aanbestedingsprocedure, die nog moet plaatsvinden.

De SP, D66 en Mooi Utrecht geven aan het betoog van GroenLinks te steunen.

Het verbaast de heer Nugteren dat de gegevens met betrekking tot de kosten voor het opknappen van de sterren enkele maanden geleden wel in het openbaar konden worden besproken, terwijl dit ook een inbouw-/verbouwpakket betrof.

De heer Binnekamp merkt op dat het standpunt van GS juridisch verdedigbaar is. GS wensen hieraan vast te houden om de provincie niet financieel-economisch te schaden.

Mevrouw Doornenbal memoreert het PS-besluit ter zake op 6 juli jl. Daarbij hebben PS, om tot besluitvorming te kunnen komen op 21 september a.s, GS een aantal opdrachten meegegeven, die in het voorliggende Statenvoorstel zijn verwoord. In de visie van het CDA gaat het er derhalve thans om te beoordelen of GS aan die opdracht hebben voldaan.

De heer Bisschop onderschrijft het betoog van het CDA. De SGP staat op het standpunt dat GS hebben voldaan aan de opdracht die op 6 juli jl. door PS is verstrekt. De wijze waarop roept hier en daar vragen op. In dat kader sluit de SGP zich korthedshalve aan bij de door de OR geformuleerde vragen. Spreker verzoekt GS die vragen voor de PS-vergadering te beantwoorden, zodat op 21 september a.s. tot finale besluitvorming kan worden gekomen.

Spreker maakt in deze tot slot een voorbehoud, omdat hij nog geen gelegenheid heeft gehad de vertrouwelijke bijlagen in te zien.

Mevrouw Doornenbal sluit zich voor wat betreft de beantwoording op de vragen van de OR aan bij het verzoek van de SGP. Daarnaast acht het CDA het, gezien de vragen van de Stichting Bloeyendael, goed duidelijk te maken dat er vooralsnog geen besluit is en dat, op het moment dat het besluit wordt genomen de huidige locatie te verlaten, de Stichting Bloeyendael zal worden betrokken bij de plannen zodat zij in de gelegenheid zijn hun belangen te behartigen.

Het verheugt het CDA, dat het Fortisgebouw haalbaar is.

Het CDA pleit ervoor een klankbordgroep uit de Staten te vormen, zodat de Staten ook hun inbreng kunnen leveren ten aanzien van de inrichting van de politieke ruimten.

Het CDA is benieuwd naar de ontwikkeling van de gesprekken met B&W van Utrecht over de huidige locatie. In de richting van de Stichting Bloeyendael merkt spreekster op, dat capaciteit- en ruimtevergroting niet altijd behoeven te worden gevonden in grotere oppervlakten; het kan ook in de hoogte worden verkregen.

Spreekster deelt tot slot mede, dat zij haar fractie zal adviseren in te stemmen met het voorliggende voorstel.

De heer Van Lunteren deelt mede, dat de VVD constateert dat GS aan de aanvullende voorwaarde om tot een besluit te kunnen komen hebben voldaan. De VVD steunt de suggestie van het CDA ten aanzien van het instellen van een klankbordgroep.

De VVD memoreert dat ten aanzien van de huidige locatie in de Staten is aangegeven, dat getracht moest worden te komen tot maximalisatie van de opbrengst. Daarover voeren GS op dit moment goede gesprekken met de gemeente. Spreker benadrukt dat de afweging met betrekking tot de provinciale huisvesting losstaat van de afweging ten aanzien van de ontwikkelingen op de huidige locatie.

Hij deelt tot slot mede, dat de VVD zal instemmen met het voorliggende voorstel.

De heer Van Kranenburg deelt mede dat de ChristenUnie zich in grote lijnen aanluit bij het betoog van SGP, CDA en VVD. Met betrekking tot de vragen van de OR stelt spreker vast dat een aantal zaken betrekking heeft op de interne organisatie en als zodanig primair valt onder de verantwoordelijkheid van GS. Spreker verwacht dat GS in staat zijn de voor de Staten relevante vragen daaruit te halen en deze in ieder geval wel van een antwoord te voorzien voor 21 september a.s.

Spreker is van mening, dat de waarde van het huidige kavel in een niet onbelangrijke mate samenhangt met Bloeyendael. De provincie wil niet te weinig krijgen voor deze locatie. De ChristenUnie gaat er vanuit dat de provincie haar eigen belang goed zal dienen, maar daarbij tegelijkertijd het belang van de Stichting Bloeyendael niet zal verontachtzamen.

Mevrouw Versteeg verzoekt met betrekking tot het ter vergadering uitgereikte memo de afschrijvingstermijnen te vermelden bij de afgevallen varianten.

Met betrekking tot de beantwoording van de vragen van de OR sluit D66 zich aan bij het betoog van de ChristenUnie.

Het bestuurlijk overleg met de gemeente Utrecht heeft tot nu toe geresulteerd in een intentieverklaring. D66 acht een intentieverklaring boterzacht. Er moet voor worden gewaakt, dat de voorstanders voor dit plan een blanco cheque afgeven.

D66 heeft al eerder op grond van belangrijke politieke redenen, die zij in de Statenvergadering kort zal herhalen, aangegeven waarom D66 tegen het oorspronkelijke voorstel was. Wat D66 betreft verandert dat standpunt niet.

De heer Pollmann stelt vast dat GS hebben voldaan aan de opdracht van PS en in principe zelfs meer dan dat door het behalen van enerzijds een goed onderhandelingsresultaat en anderzijds een vermindering van de investeringskosten. Echter, indien wordt gekeken naar de inhoud van het onderhandelingsresultaat, de vermindering van de investeringskosten van het in- en verbouwpakket en de hele ontwikkeling van Rijnsweerd, brengt dat een aantal risico's met zich mee.

Investeringskosten

- In het voorliggende voorstel is sprake van een afschrijvingstermijn van 40 jaar. Dit bevreemdt de PvdA, omdat het om een reeds 15 jaar oud gebouw gaat.
- Een aantal etages wordt tot 2020 aan Fortis verhuurd. Dit brengt na 2020 voor de provincie een risico met zich mee.

In- en verbouwpakket

- De flexfactor is verlaagd. PS hebben GS opgedragen de jaarlasten van de optie Fortis te reduceren en dit te bereiken door bijvoorbeeld de flexfactor te verlagen. Geïnformeerd wordt waarop GS baseren dat een flexfactor van 0,7 haalbaar is.
- Dezelfde vraag geldt voor de verlaging van het kwaliteitsniveau, de programma- en advieskosten.
- Er wordt vooruitgelopen op prijsstijgingen in de zin dat die minder hoog zouden zijn dan is aangenomen. Daarvoor wordt een fikse bedrag ingeboekt. De vraag is of dat reëel is.

Herontwikkeling Rijnsweerd

De PvdA begrijpt dat over de herontwikkeling Rijnsweerd nog geen enkele besluitvorming heeft plaatsgevonden in de gemeente Utrecht. Dat brengt voor de provincie Utrecht een risico met zich mee. De PvdA steunt overigens het pleidooi van de Stichting Bloeyendael betrokken te worden bij de ontwikkelingen.

De herontwikkeling van Rijnsweerd heeft ook aantrekkelijke kanten. Indien op de huidige locatie van het provinciehuis woningbouw kan worden gerealiseerd, ligt dat in lijn met de wens van de PvdA te weten woningbouw op goed gesitueerde plekken.

Op grond van voornoemde risico's is die optie echter niet doorslaggevend. Het zou wel doorslaggevend kunnen zijn in de besluitvorming als de risico's kleiner zijn dan de PvdA inschat.

De PvdA mist een analyse over de effecten van de financiële crisis op hetgeen thans voorligt.

De PvdA relateert dit mede aan het feit dat de budgetten met 20% worden gereduceerd en geen enkel departement en bestuurslaag wordt uitgesloten van bezuinigen. PS gaan naar verwachting een besluit nemen, dat de provincie 40 jaar lang aan een bedrag van € 5, 3 miljoen bindt; € 64 miljoen meer dan het bedrag dat de provincie op dit moment kwijt is.

De PvdA blijft met de vraag of de risico's niet veel te groot zijn en veel te klein zijn ingeschat en of het, in het licht van het vorenstaande, wel verantwoord is dergelijke investeringen te doen.

Er wordt gesproken over vrijvallende reserves van € 53,6 miljoen. In de visie van de PvdA wordt een aantal bedragen bij elkaar opgesteld, die niet bij elkaar mogen worden opgeteld. Verzocht wordt in deze voor 21 september a.s. duidelijkheid te verschaffen. Ter illustratie wijst spreker op het restant budget voorzieningen groot onderhoud € 4.3 miljoen. Daarbij wordt aangegeven dat op enkele plaatsen nog onderhoud moet worden gepleegd, terwijl het volledige bedrag wel wordt meegenomen in de € 53,6 miljoen.

De heer Duquesnoy deelt mede dat de SP onderschrijft dat GS hebben voldaan aan de opdracht van PS. Voorts sluit de SP zich in grote lijnen aan bij de twijfels die door voorgaande spreker zijn geuit in het kader van de risico's ten aanzien van o.a. de haalbaarheid van de flexfactor mede gelet op de ervaring in Overijssel, de blanco cheque, de afschrijving

van 40 jaar voor een ‘tweedehands’ gebouw en de ontwikkeling van Rijnsweerd i.c. het huidige terrein.

Samenvattend blijft de SP een aantal twijfelpunten houden op het totaalbedrag, waarover zij zich nader zal beraden voor de PS-vergadering.

Mevrouw Pennarts plaatst namens GroenLinks de volgende vragen en opmerkingen.

- GroenLinks had moeite met de presentatie van met name de financiële gegevens. De gegevens waren gefragmenteerd beschikbaar. Het was een zoektocht door openbare-, vertrouwelijke-, huidige- en vorige stukken. Het betreft een bedrag dat de € 100 miljoen overschrijdt. GroenLinks staat op het standpunt dat de Staten een overzicht moeten krijgen van alle huisvestingskosten en de dekking. Er wordt wel gesproken over de jaarlasten. De vraag is echter waar de bedragen vandaan komen om de initiële uitgaven te dekken.
- Geïnformeerd wordt of een second opinion is gevraagd over de hoogte van de koopprijs van het Fortispand en de inbouwkosten.
- Geïnformeerd wordt of de huurperiode van Fortis van 10 jaar contractueel vastligt. Voorts is de vraag hoe groot de kans is, dat de 30% leegstand na 2010 weer kan worden doorverhuurd. GS hebben een jaar overbrugging ingecalculeerd. Gelet op de ervaring met het pand Bloeyendael vraagt GroenLinks zich af op basis waarvan GS menen voor het Fortispand wel binnen een jaar een huurder te kunnen vinden. Daarnaast wordt geïnformeerd of een calculatie is gemaakt ten aanzien van langere leegstand dan 1 jaar; zo ja, wat de kosten hiervan zijn en hoe dat wordt afgedekt.
- Geïnformeerd wordt naar de gedachte over toch twee verschillende culturen in één pand. De vraag is of de provincie zich als zodanig kan presenteren. De entree moet worden gedeeld. Geïnformeerd wordt hoe de uitstraling van de entree zal zijn en of nagedacht is over de beveiliging. Tot slot informeert GroenLinks hoe het met een Vereniging van Eigenaren is geregeld indien de vier beste etages zijn onderverhuurd. De vraag is wie waar wat over heeft te zeggen.
- Er is een gunstige verkoopprijs ingecalculeerd. Dat verbaast GroenLinks, omdat tegelijkertijd een aantal verlagingen is ingecalculeerd als gevolg van veranderingen in de bouw- en vastgoedmarkt. Kennelijk als het om de opbrengst van dit pand gaat is het anders want de opbrengst is sterk afhankelijk van de gebiedsvisie van de gemeente Utrecht, die helaas tot nu toe geheim is. Spreekster begrijpt echter uit de stukken dat de Staten hierover in vertrouwelijkheid zouden kunnen praten. In de stukken staat ook dat slechts één van de vier varianten leidt tot de door de provincie gewenste meeropbrengst. De vraag is wat die variant behelst, of daarover recent met de gemeente Utrecht contact is geweest en zo ja, wanneer voor het laatst. Tot slot wordt geïnformeerd over welke opbrengst wordt gesproken en waarop GS hun calculaties hebben gebaseerd.

Mevrouw Bodewitz sluit zich aan bij de opmerking van GroenLinks over het gebrek aan informatie. Namens de PvdD plaatst spreekster vervolgens de volgende vragen en opmerkingen.

- Geïnformeerd wordt of het klopt dat op slechts 1 jaar leegstand is gerekend van het gedeelte dat tot 2020 wordt verhuurd aan Fortis. Indien dat het geval is, is de vraag hoe reëel GS dit achten, gezien het feit dat Bloeyendael ook al nauwelijks verhuurbaar blijkt te zijn.
- De flexfactor wordt verlaagd van 0,8 naar 0,7. De OR wijst erop dat de voorwaarden voor deze verlaging nog niet zijn gerealiseerd. Geïnformeerd wordt hoe GS denken dit op een dergelijk korte termijn alsnog te realiseren.

- Geïnformeerd wordt of GS kennis hebben genomen van de problemen die de provincie Overijssel heeft ondervonden bij invoering van een flexfactor 0,7. De OR geeft aan dat Overijssel de flexfactor uiteindelijk heeft moeten verhogen naar 0,8. De vraag is in hoeverre GS de Staten de zekerheid kunnen geven dat diezelfde problemen zich niet ook bij de provincie Utrecht zullen voordoen.
- Geïnformeerd wordt of het klopt dat alleen al het inbouwpakketbedrag voor het Fortisgebouw hoger is dan de kosten voor volledige renovatie van de sterren. Zo ja, is de vraag hoe GS dit naar de burger gaat verantwoorden.
- Aangegeven is dat de investeringen lager geraamd kunnen worden omdat de prijsstijgingen minder hoog zullen zijn dan eerder verwacht. Geïnformeerd wordt wie/welk bureau de oorspronkelijke raming van de investeringen heeft gedaan en wie/welk bureau de nieuwe raming. De vraag is of dit dezelfde persoon/bureau is dat ook de inschatting van de renovatiekosten van de sterren heeft gedaan en de kosten van de minimale opknapvariant. Voorts is de vraag of dit ook zou kunnen betekenen dat de renovatie en de minimale opknapvariant goedkoper kunnen zijn dan oorspronkelijk geraamd, gezien de bijstelling die nu is gedaan voor het Fortisland.
- Geïnformeerd wordt of GS het reëel achten om ervan uit te gaan dat de huisvesting in het Fortisgebouw gedurende 40 jaar wel als acceptabel zal worden gezien, terwijl GS en de directie al na een tiental jaren zijn uitgekeken op het huidige provinciehuis.
- De SP gaf tijdens de laatste PS-vergadering aan dat het Fortisgebouw veel goedkoper was toen Fortis het zelf aankocht. De vraag is of GS op de hoogte zijn van het aankoopbedrag van destijds en het verschil met de huidige verkoopbedrag. Geïnformeerd wordt of kan worden aangegeven hoeveel miljoenen het nu meer kost.
- Geïnformeerd wordt of de gemeentelijke plannen voor de bestemming van het huidige provincieterrein negatieve gevolgen kunnen hebben voor Bloeyendael.

Alleen al het feit dat de renovatiekosten plus de kosten voor de minimale opknapvariant wel openbaar werden gemaakt zonder enig probleem en de kosten van het inbouwpakket van Fortis niet openbaar wordt gemaakt, duidt er in de visie van de PvdD op dat renovatie en opknappen nooit als een serieuze variant zijn overwogen. In de bedragen van de jaarlasten is sprake van zeer verschillende afschrijvingstermijnen. Weliswaar hebben GS formeel de jaarlasten weten te verlagen, maar de vraag is of hier niet sprake is van creatieve boekhouding in plaats van daadwerkelijke verlaging van de kosten. Van het totale aankoopbedrag is relatief gezien slechts een klein bedrag afgehaald. De PvdD heeft geen vertrouwen in het voorliggende voorstel. De PvdD vindt het investeringsbedrag onverantwoord en de risico's te groot. Bovendien vindt de PvdD het onacceptabel dat een dergelijk hoog bedrag wordt uitgegeven, terwijl bekend is dat moet worden bezuinigd.

De heer Snyders informeert in hoeverre er onderzoek is gedaan naar het functioneren van een organisatie in een gebouw waarvan de eerste vijf verdiepingen aan een andere organisatie zijn toegekend, wat de gevolgen zijn voor de huuropbrengst indien de provincie naar deze lagere verdiepingen zou willen zakken en hoe de provincie zich al zodanig in een dergelijk gebouw naar buiten toe kan profileren.

De heer Binnekamp zet uiteen dat inmiddels overleg is gevoerd met de OR. Afgesproken is, dat de vragen deze week schriftelijk worden beantwoord. De Staten kunnen derhalve voor de Statenvergadering een afschrift hiervan tegemoet zien.

Door drie verschillende bureaus is onderzoek gedaan naar de flexfactor. Conclusie was dat een flexfactor van 0,8 makkelijk haalbaar is en 0,7 haalbaar moet zijn. De factor 0,7 heeft alles te maken met de nieuwe invulling van anders werken in de vorm van telewerken, meer thuiswerken. In de overwegingen is de Overijsselse situatie betrokken.

Mevrouw Bodewitz informeert of daarbij ook rekening is gehouden met de benodigde termijn voor investeringen om bv telewerken te kunnen realiseren.

De heer Binnekamp antwoordt dat GS zich in de komende periode in overleg met de OR en andere betrokkenen zullen beraden over de nadere invulling.

Door het verlagen van de flexfactor naar 0,7 komt één etage vrij op basis waarvan € 2 miljoen minder behoeft te worden geïnvesteerd.

Spreeker heeft begrip voor de door de Stichting geuite zorg over de ontwikkeling van Rijnsweerd. Vanwege de gevoeligheid kon de Stichting er nog niet bij worden betrokken. De gemeente heeft in overleg met de provincie in een verkenning een aantal varianten opgenomen. Die varianten moeten thans verder in een visie worden ontwikkeld. Indien de Staten op 21 september a.s. besluiten het Fortisgebouw te betrekken, zullen GS de verkenning van de Stad Utrecht vaststellen en vervolgens zal een ruimtelijke visie worden ontwikkeld waarbij de Stichting Bloeyendael en andere belanghebbenden betrokken zullen worden. Het overleg met de gemeente is goed. De gemeente heeft aangegeven bereid te zijn na te denken over verruiming van het bestemmingsplan en zullen dit, los van de intentieverklaring, als zodanig ook schriftelijk bevestigen voor de Statenvergadering.

Spreeker steunt de suggestie met betrekking tot het instellen van een klankbordgroep o.i.d. uit PS.

Met betrekking tot de vraag over de afschrijvingstermijn van de verschillende varianten, verwijst spreker naar het Statenvoorstel (onder 3b). Desgewenst kan daarover nadere informatie worden verstrekt.

Er is sprake van een verlaging van het inbouwpakket en de advieskosten. GS zijn erin geslaagd de jaarlasten van de optie Fortis te reduceren tot € 5,4 miljoen per jaar. Daarbij is gekeken naar het inbouwpakket an sich, met name naar de materialen. Het kwaliteitsniveau wordt niet aangetast door het gebruik van goedkopere materialen.

Door de Brink Groep is ingeschat dat de prijsverlaging van de bouwkosten op basis van de huidige situatie reëel is.

Ten aanzien van de prijsverlaging advieskosten licht spreker toe, dat de provincie de afgelopen tijd al intensief heeft onderhandeld met Fortis en anderen waarbij een aantal zaken is meegenomen, zoals o.a. het technisch onderhoud.

GS zijn zich ervan bewust dat de financiële crisis uiteraard ook doorwerkt binnen de provincie. GS hebben die risico's bekeken en staan op het standpunt dat het verantwoord is, mede gezien de dekking. De € 5,4 miljoen jaarlasten zijn gedekt.

Fortis kan de huur tussentijds niet opzeggen. Het contract loopt tot 2019/2020. GS verwachten de vrijkomende ruimte daarna te kunnen verhuren. Indien PS op 21 september a.s. besluiten het Fortisgebouw aan te kopen, zullen GS vanaf dat moment proberen op termijn een huurder te krijgen. Hierbij wordt o.a. gedacht aan de Omgevingsdiensten, Waterschappen die aangeven behoefte te hebben aan meer ruimte en de Veiligheidsregio Utrecht die reeds kenbaar heeft gemaakt zich op termijn wellicht in het provinciehuis te willen vestigen. Er wordt gezocht naar organisaties die raakvlakken hebben met een overheid zoals de provincie. Het pand Bloeyendael kan niet worden vergeleken met de kwaliteit van het Fortisgebouw. In die zin delen GS de zorg over de verhuurbaarheid niet.

GS hebben adviezen ingewonnen over de aankoopprijs van het Fortisgebouw. Het taxatierapport is door DTZ Zadelhoff opgesteld.

De vraag over hoeveel het Fortisgebouw destijds heeft gekost, acht spreker niet relevant. De ontwikkelingen in de markt zijn nu eenmaal zo dat ook kantoorgebouwen op termijn in waarde stijgen.

Spreeker memoreert dat GS in de Statenvergadering in juli reeds hebben toegelicht dat er voldoende vermogen is om het Fortisgebouw aan te kopen en er voldoende dekkingsmiddelen zijn om de kapitaallasten gedurende 40 jaar op te brengen.

Op grond hiervan lijkt het mevrouw Pennarts eenvoudig de Staten voor de Statenvergadering – eventueel vertrouwelijk – een overzicht te verstrekken, waarin de kosten en de daarbij behorende dekking voor de initiële uitgaven worden weergegeven.

De heer Van Lunteren memoreert, dat GroenLinks altijd heeft gepleit voor een Kapitaaldienst. Het voordeel van een Kapitaaldienst is juist, dat met afschrijvingen wordt gewerkt. Dit is een van die punten, waarover is afgesproken dat met afschrijvingen in een Kapitaaldienst wordt gewerkt.

Mevrouw Pennarts merkt op dat GroenLinks geen genoegen neemt met alleen de mededeling dat het kan worden gedekt met € 5,4 miljoen. Het gaat om aanzienlijke bedragen. Zij wil weten waarvan dat wordt betaald en acht dit uit het oogpunt van de controlerende taak van de Staten geen vreemde vraag.

De heer Binnekamp memoreert GroenLinks al een aantal keren te hebben aangegeven dat de dekking er is. Bekeken wordt wat de voordeligste manier is om dit te financieren, door middel van het aantrekken van vreemd vermogen, dan wel met eigen vermogen.

Desgevraagd door de heer Ruys antwoordt mevrouw Pennarts dat GroenLinks geen vraag heeft over de dekking in de vorm van jaarlasten; die zijn verkregen. De initiële kosten moeten echter worden gefinancierd. Er worden allerlei budgetten aangewend, die later weer worden gevuld met jaarlasten. In die zin handhaaft zij haar vraag. GroenLinks heeft er behoefte aan te weten waaruit het bedrag is opgebouwd.

De heer Van Lunteren memoreert, dat deze discussie al eerder in een vertrouwelijk overleg is gevoerd en GS daarbij hebben voorgerekend hoe een en ander is opgebouwd.

De heer Binnekamp voegt hieraan toe dat een en ander voorts terugkomt in het kader van de Jaarrapportage en Begroting.

Spreeker vervolgt dat met Fortis afspraken zullen worden gemaakt over de beveiliging van het gebouw. ASR voorziet zelf in de beveiliging van de etages die door Fortis worden gehuurd. Die kosten komen niet ten laste van de provincie. De beveiliging van de open ruimten en het provinciale gedeelte is ingecalculeerd in de jaarlasten.

Tot slot merkt spreker op grote moeite te hebben met de vraag over creatieve boekhouding.

Mevrouw Pennarts geeft aan dat haar vraag met betrekking tot de beveiliging ook de maken heeft met de herkenbaarheid van het pand. De vraag is hoe de provincie nog herkenbaar kan zijn in een centrale entree die gedeeld wordt door twee bedrijven met een redelijk verschillende identiteit.

Aangegeven is dat DTZ Zadelhoff een taxatierapport heeft opgesteld. Met een second opinion bedoelde spreekster of GS zich ook nog extra hebben laten adviseren om te verifiëren of de bedragen en de aannames voor de uitgave kloppen.

Tot slot memoreert zij haar vraag met betrekking tot de scenario's over de bestemming van de huidige locatie, waarvan in de stukken wordt gezegd dat er één scenario is dat voor de provincie Utrecht de maximale opbrengst genereert. Geïnformeerd wordt wat de haalbaarheid is van dat maximale scenario en als dat niet lukt, wat de provincie dan te doen staat.

Mevrouw Bodewitz hecht eraan toe te lichten de opmerking over de creatieve boekhouding niet negatief te hebben bedoeld. Zij heeft deze term gebruikt omdat er gebruik wordt gemaakt van verschillende afschrijvingstermijnen. Dat is een manier waarmee de hoogte van de jaarlasten enorm kunnen worden beïnvloed. Er kan geen zinvolle discussie worden gevoerd over de jaarlasten als daarvoor verschillende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd. Een ander punt is het feit dat de kosten nu verlaagd kunnen worden. De PvdD juicht dat toe, maar het roept wel de vraag op in hoeverre hiernaar in eerste instantie degelijk genoeg is gekeken. Zij memoreert haar vraag welk bureau die raming heeft gemaakt en of dat hetzelfde bureau is geweest dat de raming van de renovatie en de minimale opknopvariant heeft gemaakt. Wellicht dat er ook voor de renovatie en de minimale opknopvariant een totaal

andere raming uit zou kunnen komen, waarmee het als een veel geschiktere variant naar voren zou kunnen komen.

De heer Snyders geeft aan dat zijn vragen uit de eerste termijn niet zijn beantwoord.

De heer Binnekamp zet uiteen dat DTZ Zadelhoff een taxatierapport heeft gemaakt en er tevens naar gekeken is door de Brink Groep.

Met betrekking tot de uitstraling van het gebouw licht spreker toe dat aan de bovenkant van het gebouw, waar nu Fortis staat, Provincie Utrecht komt te staan.

De gemeente Utrecht heeft aangegeven bereid te zijn naar de ontwikkeling in dit gebied te kijken in de zin van woningbouw, short stay, e.d. De gemeente Utrecht laat zich hierover verder nog niet uit. Een en ander zal verder moeten worden ontwikkeld in de ruimtelijke visie.

Desgevraagd door mevrouw Pennarts memoreert spreker dat GS, conform mededeling in de Statenvergadering op 6 juli jl., bij de dekking van de initiële uitgaven is uitgegaan van het minst gunstige scenario.

Spreker heeft reeds aangegeven op welke wijze GS zijn gekomen tot de verlaging op de advieskosten, de bouwkosten en het inbouwpakket. Dat is gebeurd op basis van advies van de Brink Groep, die hiernaar serieus heeft gekeken. De Brink Groep heeft destijds ook de oorspronkelijke schatting gemaakt. Deze is thans gelet op de ontwikkelingen bijgesteld.

Desgevraagd door mevrouw Bodewitz zegt spreker toe te zullen nagaan of de Brink Groep ook de inschatting heeft gemaakt ten aanzien van de renovatiekosten en de minimale opknapvariant.

Spreker merkt op dat de verdiepingen die door Fortis zullen worden gehuurd niet in de beeld zijn voor de provincie en dat daarnaar derhalve ook geen onderzoek is gedaan.

Met de verhuurder zullen afspraken moeten worden gemaakt over het gebruik van de open ruimten en het restaurant. Er zal sprake zijn van één gezamenlijk entree. Bezoekers melden zich en worden vervolgens doorverwezen naar Fortis dan wel de provincie.

De voorzitter geeft de commissie in tweede termijn het woord.

Mevrouw Versteeg merkt op de afschrijftermijnen van de afzonderlijke varianten niet te kunnen terugvinden in het voorliggende Statenvoorstel.

De heer Duquesnoy vestigt de aandacht op de kosten voor het opknappen van de sterren voor bepaalde tijd. De OR geeft aan dat de organisatie er nog 2,5 jaar zit. Geïnformeerd wordt wanneer de organisatie naar verwachting verhuist en in hoeverre investering in de sterren nog zinvol zijn.

De heer Pollmann geeft aan dat de PvdA voorstander is van het realiseren van een goede huisvesting voor de provinciale organisatie. Verschil van mening bestaat wellicht over het inschatten van de risico's. Aangegeven is dat er een aantal rapporten ligt onder de aannames van GS in het Statenvoorstel. De verlaging van de flexfactor wordt door drie rapporten onderbouwd en de Brink Groep hebben GS geadviseerd over de kosten die omlaag kunnen. De PvdA zal zich nader buigen over het inschatten van de risico's en afwegen of het verantwoord wordt geacht deze investering te doen in het licht van de economische crisis. Voornoemde drie punten dienen in de visie van de PvdA centraal te staan in het kader van de nieuwe huisvesting.

Als gevolg van de verlaging van de flexfactor komt er een etage vrij. Geïnformeerd wordt wat met deze etage gaat gebeuren en of dat is meegenomen in het kostenplaatje.

Mevrouw Pennarts stelt vast dat geen sprake is geweest van een second opinion, omdat de Brink Groep GS gedurende het gehele traject heeft geadviseerd. Een second opinion, waarbij de resultaten worden getoetst, wordt uitgevoerd door een onafhankelijk adviseur.

Mevrouw Bodewitz memoreert dat Fortis het pand na 10 jaar verlaat. Dat betekent dat de provincie die verdiepingen vervolgens ca 30 jaar moet verhuren aan anderen. Geïnformeerd wordt met hoeveel jaar leegstand rekening is gehouden.

Mevrouw Doornenbal spreekt namens het CDA haar waardering uit voor de betrokken ambtenaren, die in de zomerperiode hard hebben gewerkt aan dit onderwerp. Wat het CDA betreft is een en ander goed onderbouwd. Op grond daarvan betreurt zij een aantal vragen die thans ter vergadering worden gesteld.

De PvdD en GroenLinks geven aan moeite te hebben met het feit dat het CDA met het vorenstaande impliceert dat de commissie van voldoende informatie is voorzien en de heden gestelde vragen erop duiden dat de stukken niet goed zijn gelezen.

Mevrouw Doornenbal geeft aan niet te hebben willen suggereren dat de stukken niet goed zouden zijn gelezen.

De heer Van Lunteren voegt hieraan toe, dat thans feitelijk een discussie wordt gevoerd die niet meer aan de orde is. Het betreft een herhaling van de discussie die voor de zomer is gevoerd. De thans gestelde vragen hadden op dat moment kunnen worden ingebracht en spreker constateert dat een aantal ook op dat moment reeds is beantwoord.

De bedoeling van vandaag is dat de commissie toetst of GS hebben gedaan wat PS hebben gevraagd. Hij stelt vast dat niet alle partijen er vanuit die invalshoek naar hebben gekeken, hetgeen hij betreurt.

Mevrouw Bodewitz merkt op dat het punt is dat er zo weinig discussie over heeft kunnen plaatsvinden doordat het onmiddellijk in de Staten is besproken en de informatie pas kort van tevoren beschikbaar was. Spreekster is destijds niet in de gelegenheid geweest om bij de vertrouwelijke bijeenkomst, die heel plotseling werd gepland, aanwezig te zijn. Dit is daarvan een automatisch gevolg.

De heer Van Lunteren heeft hiervoor begrip. Hij hecht er echter aan op te merken dat richting GS geen verwijt kan worden gemaakt over het tijdstip waarop de stukken beschikbaar zijn gekomen. GS hebben voldaan aan de wens van PS een aantal zaken voor besluitvorming in de PS-vergadering nader uit te werken.

Mevrouw Pennarts merkt op dat hieraan voor de volledigheid wel dient te worden toegevoegd dat, op het moment dat de Fortisvariant weer in beeld kwam, er nog geen bedragen bekend waren.

De heer Van Lunteren bevestigt dit. Spreker begrijpt ook dat het inzicht van sommige partijen daardoor anders is. Het gaat spreker er met name om dat GS niet kan worden verweten dat zij te laat met stukken zijn gekomen.

De heer Binnekamp merkt op dat de afschrijvingstermijnen van de verschillende varianten in de stukken staan die destijds aan de Staten zijn verstrekt. Hij is echter bereid deze desgewenst alsnog voor de Statenvergadering in beeld te brengen.

De heer Van Lunteren wijst D66 erop, dat deze gegevens in het Statenvoorstel van 2 juni jl. staan.

De heer Binnekamp vervolgt dat de provinciale organisatie nog ruim twee jaar op de huidige locatie blijft zitten en er derhalve wat zal moeten gebeuren in het kader van de sterren. De investeringen worden geschat op ca € 2 miljoen voor de sterren en ca € 0,5 miljoen voor Paushuize. PS moeten dat budget echter nog vrijgeven, zodat GS daarop nog nader terugkomen.

GS hebben intensief nagedacht over de risico's en de vraag of een dergelijke investering verantwoord is. Gezien de dekkingsmogelijkheden, achten GS het een verantwoord voorstel. De mening over de second opinion neemt spreker voor kennisgeving aan.

Met betrekking tot de te verhuren verdiepingen licht spreker toe, dat GS na 2020 één jaar leegstand hebben ingeschat en daarna 10%.

Het is de bedoeling de etage, die leegkomt als gevolg van het verlagen van de flexfactor, zo snel mogelijk te verhuren. Deze etage is wel meegenomen in het kader van de kostenverlaging, die € 2 miljoen bedraagt, maar niet in de opbrengst.

De voorzitter sluit de discussie af met de conclusie dat dit onderwerp uitvoerig terugkomt in de Statenvergadering.

9. Statenbrief Voortgangsrapportage 2009/1 Samenwerkingsagenda

De heer Duquesnoy merkt op dat in het Statenvoorstel staat, dat de provincie en gemeenten voor het overgrote deel eenzelfde zienswijze hebben voor wat betreft de status van de afspraak. Over twee afspraken, een in Amersfoort en een in Nieuwegein, is nog bestuurlijk overleg gaande waarover de Staten uiterlijk 1 september (voor de BEM-vergadering van 7 september) een memo ontvangen. Hij heeft dit memo gemist.

Spreker stelt vast dat in de rapportage de kleur in de kolom "oordeel provincie" soms verschilt van de kleur in de kolom "oordeel gemeente". Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Mevrouw Fokker sluit zich aan bij de vraag van de SP.

Spreekster memoreert voorts dat bij de behandeling van de Voorjaarsnota is gevraagd de Staten aan het einde van het jaar een overzicht te verstrekken van de oranje projecten.

Opvallend is dat op sommige plekken in de rapportage helemaal geen omschrijving meer staat (witte vlakken). De vraag is waarom het dan nog in de rapportage staat. Voorts valt op dat soms de kleuren in de kolommen niet kloppen. Ter illustratie wijst zij op Vianen 06. Dit staat op rood, hetgeen niet klopt met de omschrijving. Verzocht wordt hiernaar nogmaals kritisch te kijken. Die exercitie zou kunnen leiden tot een overzicht van de oranje projecten.

Mevrouw Versteeg sluit zich aan bij de vraag van de PvdA over de witte vlakken. Daarnaast valt op dat bij Nieuwegein relatief veel discrepantie zit tussen de opvatting van de provincie en de gemeente over de stand van zaken. De vraag is hoe ervoor wordt gezorgd dat provincie en gemeente in deze op één lijn komen.

In de Statenbrief staat dat er geen financiële consequenties zijn. Zij wijst er echter op dat het niet doorgaan van de verplaatsing van Lantor wel degelijk financiële consequenties heeft; daarvoor was € 5 miljoen uitgetrokken. In de visie van D66 wordt met de passage in de Statenbrief feitelijk bedoeld dat op dit moment geen besluitvorming over de financiële consequenties plaatsvindt. D66 pleit ervoor dit ook als zodanig te formuleren.

D66 acht het verwarrend dat bij sommige afspraken verschillende fondsen worden genoemd. Ter illustratie wijst zij op Amersfoort 08; bij de toelichting provincie wordt gesproken over het Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven, terwijl bij de toelichting gemeente aanvraag voor subsidie uit Fonds Bouwen en Wonen staat. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Mevrouw Haak bevestigt, dat over twee afspraken nog bestuurlijk overleg plaatsvindt. Zij had verwacht dat het bestuurlijk overleg voor 7 september jl. zou zijn afgerond. Zij had de commissie moeten informeren over het feit dat dit, als gevolg van een overlap in vakanties, helaas niet is gelukt.

Op dit moment wordt getracht de laatste oranje gekleurde afspraken af te ronden, zodat de Samenwerkingsagenda kan worden afgesloten. In sommige gevallen wordt geaccepteerd dat door provincie en gemeente verschillend wordt aangekeken tegen een afspraak. Als gevolg

daarvan ontstaat het verschil in kleur in de kolom oordeel provincie i.c. gemeente. De discussie over die afspraken wordt ook niet voortgezet, waarmee sprake is van een verschillende waardering over de voortgang van dergelijke projecten.

Met betrekking tot de opmerking over de financiële consequenties merkt spreekster op dat het thans om het instrument gaat. De Samenwerkingsagenda heeft geen geld. De afhandeling van de verschillende projecten vindt plaats in de verschillende sectoren, waar derhalve ook het geld zit. Op grond van het vorenstaande is soms ‘gesprokkeld’ uit verschillende fondsen om toch tot een gemeenschappelijke afspraak te kunnen komen. Soms is een oorzaak dat de afspraak naar verschillende sectoren te herleiden is en een en ander meer heeft te maken met de inhoud van de afspraak.

Ten aanzien van de witte vlakken licht spreekster toe, dat nog over te weinig informatie wordt beschikt om daaraan een duidelijke kleur te kunnen geven. Dat zal nog moeten worden afgewerkt.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van mevrouw Versteeg memoreert spreekster dat de kolom “oordeel/toelichting van de gemeente” op verzoek van de Staten aan de rapportage is toegevoegd. De informatie is niet op dan wel met elkaar afgestemd. Het betreft sec het oordeel/toelichting van de provincie i.c. het oordeel/toelichting van de gemeente ten aanzien van een afspraak. Dat verklaart dat er in sommige gevallen sprake is van een verschil. De vraag of dit betekent dat op een dergelijke afspraak in principe geen verdere actie wordt ondernomen kan zij niet beantwoorden. Zij adviseert die inhoudelijke vraag in de vakcommissie te stellen aan de desbetreffende portefeuillehouder.

Mevrouw Versteeg memoreert dat D66 in alle commissies de algemene vraag heeft gesteld welke actie bij een geconstateerd verschil in opvatting wordt genomen om te trachten bestuurlijk dan wel ambtelijk op één lijn te komen.

Mevrouw Haak licht aan de hand van een voorbeeld uit haar eigen portefeuille toe, dat provincie en gemeente soms verschillend kunnen aankijken tegen het realiseren van een afspraak. Niet in alle gevallen lukt het overeenstemming te bereiken over de vraag of een afspraak al dan niet is nagekomen.

De voorzitter stelt vast dat dit onderwerp hiermee voldoende is behandeld.

TER KENNISNEMING

14. Beantwoording Wob-verzoek inzake wachtgeld en politieke ambtsdragers

15. Verslag Randstedelijke Archiefinspecties 2007-2008

16. Voortgangsrapportage Organisatie in Ontwikkeling

De heer Nugteren memoreert, dat dit onderwerp regelmatig in de commissie is besproken; niet zozeer in de zin van verantwoording maar van bijpraten. GroenLinks pleit ervoor dit onderwerp met dat uitgangspunt wederom te agenderen, hetgeen door de voorzitter wordt toegezegd.

17. Dienstenrichtlijn

18. Rapportage Treasury 1^e + 2^e kwartaal 2009-09-14

19. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.